

BWSS

BARNENS OCH UNGDOMARNAS SKÄRGÅRD

FESTIVALNUMMER

EUROPEAN UNION

INTERREG 3A
Skärgården

BARNENS OCH UNGDOMARNAS SKÄRGÅRD

Projekt BUS är ett projekt för att utveckla delaktighet, skärgårdsidentitet och gemenskap för skärgårdsungdomar i Stockholms, Ålands, Egentliga Finlands och Västra Nylands skärgårdsområden.

Projektets huvudmålgrupp och aktörer är ungdomar mellan 13-19 år. Sekundärt nås även barn och vuxna. Projektets språk är svenska. För projektets koordinering och ekonomi ansvarar Region Åboland. För planering, verksamhet och innehåll ansvarar dessutom SKUNK på Åland och SIKO i Stockholms skärgård.

Projektets styrgrupp har deltagande ungdomsrepresentanter från samtliga regioner.
Projektets webbsida: www.moja.nu/bus

Finansiärer är Stockholms Läns Landsting, Länsstyrelsen i Stockholms Län, Ålands landskapsstyrelse Egentliga Finlands Förbund, Nylands förbund, Länsstyrelsen i Västra Finlands Län, Nordiska Ministerrådets skärgårdssamarbete samt interreg 3A Skärgården

Region Åboland

Webbsida:
www.regionaboland.fi

BUS projektledare:

Carina Gustafsson
+358 (0)50 430 1192
carina.gustafsson@parnet.fi

Administration/ekonomi:
Siv Holmgren
+358 (0) 400 567 524
siv.holmgren@parnet.fi

SKUNK

Webbsida:
www.skunk.aland.fi

BUS projektledare

Lotta Angergård
+358 (0)400278 869
lotta.angergard@skunk.aland.fi

och
Mia Hanström
+358 (0) 400 784 871
info@skunk.aland.fi

SIKO

Webbsida:
www.siko.org.se

BUS projektledare

Agneta Österman
+46 (0)70 381 90 85
agneta.osterman@siko.org.se

och
Jonas Linell
+46 (0)750 58 54
jonas.linell@siko.org.se

Redaktion och Skribenter

Redaktion, foto och text

- Oskar Ekholm (Dragsfjärd)
- Ruben Moring (Ekenäs)
- Linnea Sundblom (Föglö)
- Johanna Karlsson
- Anne Pehrsson
- Sara Strandberg (Kumlinge)
- Linus Claesson (Djurö)
- Islam Mohammed (Ekenäs)

Omslagsfoto:

Islam Mohammed (Ekenäs)

Övriga bilder i tidningen har tagits av deltagare på olika arrangemang.

Faktarutan

Upplaga: 5 000 ex
Spridningsområde: Stockholms skärgård, Ålands skärgård samt Egentliga Finlands och Västra Nylands skärgårdsområden.

Tryck: Princo Berghs

Nästa nr:

Manusstopp: 20 juni
Utgivning: aug/sept 2007

BUS-bladet ges ut inom ramarna för projekt BUS (se ovan)
Artikelförfattarna är huvudsakligen ungdomar (13-19 år) som själva deltar i projektets olika aktiviteter.

Vem vann då?

I andra numret av BUS-bladet hade vi en tävling som gick ut på att para ihop intervju svar med bilder och personer. Ett fint pris var utlovat till segraren.

Tyvärre kom det inte in ett enda svar Kanske var tävlingen för svår?!

elevrådsutbildning på åland

Den 27-28 mars samlades elevråd, elevrådets handledare och andra intresserade elever från Ålands skärgårdsskolor för en utbildning.

Syftet med dagen var att ge elever och lärare ökad kunskap och inspiration för fortsatt arbete inom skärgårdens elevråd. Detta skedde genom både föreläsningar och erfarenhetsutbyten.

Kumlinge elevråd

Ålands radio intervjuar ordförandena i Föglö och Kökars elevråd

Brändö elevråd

Kökars elevråd

Östersjödebatt på Kökar

Den 24 april arrangerades en miljödebatt på Kökars skola under ledning av "Grön flagg" gruppen på skolan. Hela Kökar skola, plus Föglö och Sottungas högstadium deltog. Bland annat samlades åsikter in på ett åsiktsplank.

Här ser man lite av de förslag ungdomarna skrev upp:

BUS på webben

BUS hemsida

<http://www.moja.nu/bus>

SKUNKS hemsida

<http://www.skunk.aland.fi>

Bloggar

<http://blogg.alandstidningen.ax/Jojjos/>

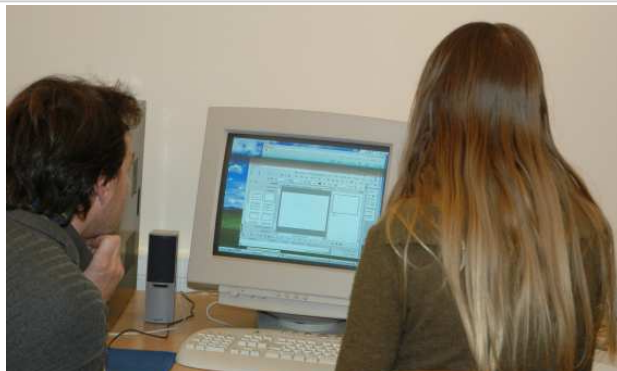
<http://blogg.alandstidningen.ax/elins/>

<http://blogg.alandstidningen.ax/alexandra/>

BUS-film på youtube

<http://www.youtube.com/watch?v=PPclqwgVbXI>

http://www.youtube.com/watch?v=SU-99_FkgU4

DJURTUR PÅ BJÖRKÖ

En av lördagens workshops var en cykelutfärd till en närbelägen ö, Björkö, där vi lyssnade på Anders och Eva som berättade om sin verksamhet samt tittade på djur.

På BUS-festivalens mycket varma lördagseftermiddag cyklade ett gäng på åtta ungdomar plus två ledare till Björkö. Väl framme på Björkö tog värdparet Anders Stenmark och Eva Sundberg hand om oss och visade vägen till sin fårfarm.

Många bisysslor

Eva och Anders har 130 tackor som betar på Björkö och mindre öar runtom Björkö. Utan olika former av bidrag skulle inte Anders och Eva kunna livnära sig på sin fårfarm. För att kunna få det att gå ihop ekonomiskt har de bisysslor som t.ex. lagar

"Typiskt i skärgården är att man inte livnär sig på "endast" en sak, utan man är en mångsysslare"

mat för kalas, sköter vägarna på Björkö, lärarjobb och Bed and Breakfast.

Inte viktigt att bli rik

Anders och Eva poängterade att det viktigaste inte är att bli rik på sin verksamhet. Många saker kan inte mätas i pengar. Ett exempel på det här är den sällsynta blomarten kattfot som växer i fårens hagar. Att blomman klarar av att växa på deras marker ger en stor belöning för Anders och Eva men den belöningen är inte i form av pengar. Efter en informationsrik presentation fick vi se produkter som man har tillverkat av fåren som garn, fårskinn och en klänning. - Ull isolerar från värme och håller värme, berättar Eva. Fåren används även som slaktdjur. På kvällen fick alla på festivalen smaka på lammburgare som Eva och Anders serverade.

Då vi inspekterat ladugården och druckit saft bar det av till en annan del av hagen där vi

fick träffa fåren. Sista anhalten innan vi skulle cykla tillbaka till lägerområdet var Eva och Anders gård där det fanns en häst och en ko.

Cykelhaveri och eskort

Under vår cykeltur hände diverse incidenter. En cykelkedja hoppade av då vi befann oss i mitten av ingenstans men precis då kedjan lossnade, cyklade en man förbi som råkade äga en cykelaffär i Mariehamn. Snacka om tur!

Då det var dags att cykla tillbaka fick vi eskort av hästen och kon. De skulle visa vägen till grinden och vägrade släppa oss förbi. Det var bara att lyda och leda cykeln snällt bakom värdarna.

Text och foto: Oskar Ekholm

Björkö är en långsmal ö som är 5 kilometer lång och 1,5 kilometer bred där det bor 10-12 personer. 1977 stod vägarna klara på Björkö och samma år började en vajerfärja trafikera till ön.

Får jag lov?

På lördagseftermiddagen i hamnen var det bugg som gällde då några BUS-festivaldeltagare intog det lilla men mysiga dansgolvet för att kanske dansa bugg för första gången eller för att lära sig några nya turer

Det ser så enkelt ut när lärarna Majken Karlström och Cecilia Lindman visar hur man gör en snygg snurr och kommer till exakt rätt position på det fjärde taktslaget. Men det är inte heller så konstigt, eftersom de har dansat bugg i sex år.

-Först fick vi pröva på att dansa i skolan med en bugglärare från fasta Åland. Efter det fortsatte vi att öva hemma i vardagsrummet, och sedan började vi gå på buggkurser på fasta Åland. Det är ju så roligt!, säger Majken och Cecilia.

Mannen får bestämma

Även om eftermiddagssolen steker på dansgolvet så är alla på gott humör när workshopsledarna drar igång sitt program. Deltagarna får bl.a. lära sig att en god kroppshållning är väldigt

viktig i dans och att mannen skall föra med en stadig hand men inte hårdhänt. Dansen är ju ett av väldigt få tillfällen då mannen har rätt att bestämma över sin dam.

Många nya turer

Redan efter en halvtimme har deltagarna lärt sig många så kallade turer, dvs. olika snurrar, svängar och steg som kombineras. Dansarna ser ut att ha väldigt roligt och i drickapausen får jag chansen att prata lite med Veronika Eriksson från Kökar i Ålands skärgård.

jo, det är jätteroligt! Jag har dansat bugg förut också, men här lär man ju sig lite nya grejer. Den enda nackdelen är att det är så varmt, säger Veronika.

Brist på pojkar

Det är lite brist på pojkar i gruppen, så några tjejer får vänta på sin tur vid sidan om och några tjejer "dansar kille".

- det är alltid brist på killar, säger Majken. Därför är det jättebra att kunna både tjejens och killens steg, så slipper man stå stilla på sommardansen bara för att det inte finns några danskunniga killar där.

- Jag förstår inte varför så få

killar dansar, fortsätter Cecilia. De killar som dansar blir i alla fall väldigt uppskattade.

Lång, het sommar

Dansarna fortsätter att bugga järnet till den svängiga dansbandslåten "en lång het sommar" medan jag lämnar hamnen och funderar på att börja dansa bugg. Så, killar, dra ihop ett gäng och gå på buggkurs så ses vi sedan på dansgolvet!

Sara Strandberg

Trots värmen dansades det på flera håll och givetvis blev det också en finsk jenka

Festivalen i bild

Festivalmascoten Kola

Festivalen i bild

Workshop—kajakpaddling

Cykeltur till Björkö

Hög stämning

Svenskarna landstiger på Lappo

Festivalen i bild

taxibåtsfärd från Torsholma till Lappo.

Hjärgymnastik i grupp

Festivalen i bild

Klockkulla med den åländska flaggan hissad

Tiina i köket

Love you fårever

Tältbyn

Kockduellen på Lappo

Hela fyra lag med ungdomar i olika åldrar och från de olika skärgårdarna samlades på Lappos vackra strand för att göra upp om segern! i "kockduellen på Lappo"

Nere på stranden är fyra lag i full gång med att laga mat, men innan dess har de varit i Lappo andelshandel och handlat ingredienser. I den här kockduellen gäller det att inte handla så svårhanterliga grejer, som konserverburkar, eftersom de enda redskap man får är en trangia (ett minikök) och en liten kniv.

Pasta och köttfärsås

Pasta och köttfärsås är en rätt som de flesta tycker om och som är ganska lätt att tillreda. Vi pratar med ett lag bestående av Andreas från Möja, Sofie från Stockholm och Vendela från Ornö medan de sitter och skär lök och steker köttfärs.

- klart vi kommer att vinna kockduellen, vi är ju så grymma, är en av kommentarerna. Men egentligen är det inte bara för att vinna som de har valt att delta i kockduellen.

-nej, jag valde den för att jag tycker väldigt mycket om att laga mat, säger Andreas.

...eller tortillas

En liten bit bort sitter Cassandra och Nadine, båda från Ekenäs, och Michaela från Stockholm.

De är redan färdiga med sin rätt, tortillas, och sitter i lugn och ro och äter.

-jättegott, säger dom mellan tuggorna.

En pinne som stekspade

Även Fanny och Caroline från Brändö och Anna från Kumlinge håller på att laga pasta och köttfärsås. Inte heller det åländska laget har valt kockduellen för att de vill vinna. De tycker helt enkelt att det är roligt att laga mat, speciellt då man får pröva på hur det är att inte ha tillgång till lyxiga köksredskap utan tvingas använda t.ex. en pinne som stekspade.

Revanschugna tjejer

Lina och Filippa från Djurö har varit på alla BUS-träffar och deltog i kockduellen på Kumlinge. Där kom de på andra plats. Nu vill de ha revansch och satsar allt på att vinna. De tycker inte att mutning av domaren är fel och kommer troligen också att ta till den metoden i sin kamp för att nå segern.

Domaren vill bli mutad

Enväldig domare i kockduellen är Dan Grankvist. Han uppmanar lagen att muta honom för att få bättre poäng, men säger i nästa andetag att tävlingen egentligen inte är en tävling. Ingen kommer att "vinna" duellen, men bl.a. matens utseende kommer att bedömas och varje lag kommer att få ett omdöme.

Dan säger att lagen är jätteduktiga och tycker att det är synd att ni läsare inte får ta smaka på lagens läckra rätter. Men, var inte ledsna för det, ni där hemma. Ni får ju ändå "titta genom våra ögon och smaka genom vår text!" (cit. Dan).

Sara Strandberg

Sitter workshopledare Dan och spanar efter mutorna, tro?

Lilla parlamentet

Den 24.4.07 samlades två elever från samtliga skolor i Pargas till ett möte i fullmäktigesalen för att enas om vad vi skall ge till ungdomarna i Pargas

Eleverna fick i tur och ordning gå upp och presentera sin skolas förslag vad vi skulle kunna göra för 1000 € till barnen.

Idéerna var bl.a. att rusta upp stränder, fixa hinderbanor och dags läger, sätta upp en karusell samt bygga en klättervägg.

Översättning

Ida Johansson och Maria Carla från Pargas Ungdomsråd var med och översatte Finska skolornas förslag till svenska och tvärtom.

Efter presentationerna var det dags för röstning. Ett svårt beslut, men de flesta tänkte nog på priser och något för hela familjen.

Skräbböle skola

Vinnaren blev slutligen Skräbböle skola, som kom med förslaget att låta köpa en klättervägg till PIUG. Inträdet skulle

vara 5€ och uthyrning av utrustning för 3 €.

bestämmelsen.

Julia Andersson

Ganska nöjda efter mötet

Staden håller sig fast vid vinnarförslaget men funderar ännu på eventuella kostnader. Efter mötet fick eleverna återvända till sina skolor, rätt nöjda med slut-

Vara med och tycka...

Vid miljödebatten i Kökar var det många som tog tillfället i akt och skrev upp förslag på åsiktsplanket.

Det är just detta det handlar om i BUS. Att ha åsikter och visa dem för andra. Som lyssnar.

Många åsiktsplank har det blivit under projektets gång och allt material som åstadkommit har tagits om hand för framtida bruk.

Bra va?
(se även sidan 4)

estrادpoesi och drama

På estradpoesi workshopen på Lappo var vi fem stycken. Inte så många, men kanske det var lika bra då vi skulle framföra våra dikter för varandra (om det fanns någon liksom jag som har lite smått scenskräck).

Vår workshopsledare Karin, gav oss olika uppgifter där vi bland annat skulle skriva en positiv och en negativ dikt om ett föremål. Den första timmen gjorde vi dessa och flera övningar och läste även upp några av resultaten för de andra.

Att tala och stå på scen

Den andra timmen gick vi mera in på retoriken, att tala och stå på scen.

Vi gick igenom de viktigaste sakerna när man står på scen och Karin gav oss olika tips.

Gruppuppgifter

Vi fick även säga vad som var bra med varandras dikter. I en gruppuppgift skulle vi framföra våra dikter vilket resulterade i en grupp som mässade som en präst och en grupp som hade en person som lekte indian, och illustrerade dikterna om india-

nen. Sist fick vi välja ut en av de dikter vi skrivit under dagen som vi skulle öva på i en kvart och sedan framföra för de andra.

Workshopen gick enligt min mening riktigt bra och jag är nöjd, vilket jag hoppas att resten av deltagarna också blev.

Anne Pehrsson

Lerduveskytte

Själva workshopen leddes av Brändö jaktvårdsförening och deras Hemming och Jonas.

Majoriteten av deltagarna hade inte testat att skjuta lerduvor förut och majoriteten hade inte heller hållit i ett gevär. Att vapnet var så tungt blev en överraskning för många

Flera BUS-bilder

Från mopoträffen i Kimito

Citat:
”Ungdomsprojekt gör så att man träffar andra människor och får idéer på vad man kan göra både som hobby och yrke”

NAGU

Ett urval bilder från de lite större träffarna inom BUS-projektet

UTÖ

LAPPO

KUMLINGE

FÖGLÖ

MARIEHAMN

VAXHOLM

Ordlista: Finlandssvenska*svenska

barntädgård	lekskola	kaveri	kompis	reve	rumpa
batteri	värmeelement	kemma	kemi	ritad film	tecknad film
batting	tjock träbjälke	kila	tränga sig före	rock	jacka
butka	arrest	kina	gråla	roddig	oredig
bykmaskin	tvättmaskin	kiva	bra/roligt	rosk	sopor
bykpojkar	klädnypor	kiva, kivogare	rolig, roligare	roskis	sophink
dabbig	fånig/dum	knackkorv	varmkorv	rullhäck	rullbur
don	arbete	kokis	coca cola	rådda	stöka till
dyna	kudde	kollrig	förvirrad	semla	smörgås
dynvar	örngott	känykke	mobiltelefon	siddubarra	är det så?
egnahemshus	villa	lavoar	handfat	sika bra	jättebra
embar	hink	limsa	läsk	simpare	badkläder
fastlagsbulle	semla	lippis	keps	simstrand	badstrand
fillare	cykel	ludig	lurvig	sini-tarra	häftmassa
franskisar	pommes frites	ludiskuffare	pälsmössa	skoter	EU-moped
fyllkaka	tårta med fyllning	läderbyxor	skinnbyxor	skrapa bulle	sladdbarn
fyssa	fysik	länka	jogga	skönskrinning	konståkning
förkäl	förkläde	länkare	gympasko	slattning	slapp
gensare	tjock tröja	läppfett	cerat	småkusin	syspling
glansbild	bokmärke	malet kött	köttfärs	stritta vatten	stänka vatten
grina	skratta	metro	tunnelbana	ströpsel	elurtag
griskottlett	fläskkottlett	mojn	tjenare	styrox	frigolit
gummi	sudd	monona	pjäxorna	sähly	innebandy
ha kallt	frysa	mopo	moppe	söndra	ha sönder
halare	overall	morgonmål	frukost	texta	sms-a
heippa	hej då	myky	mycket	tokoger	tokig
hesa	Helsingfors	nattpajta	nattlinne	trind	lite överviktig
hiffa	förstå	paff	papp	trunklucka	baklucka
hissa	historia	paja	klappa	tråta	pilla in
hjälpkök	grovkök	pallra	fåna sig	t-skjorta	t-shirt
hot dog	korv med bröd	pannapp	grytlapp	tupplöck	dasslock
hussa	hemkunskap	parktant	lekledare (i park)	tutt	napp
hårdskiva	hårddisk	passling	lagom	tä	va
håsa	jäkta/skynda	penal	pennfodral	utetupp	utedass
inga	inte	perkla	svära över något	vessa	toalett
jompa	gympa	pirra	gråta	voi, voi	oj, oj
julgubbe	jultomte	poligubbe	a-lagare	äppel	äpple
jultomte	tomtenisse	påsvantar	tumvantar		
kaffeporo	kaffesump	radhus	parhus		
karkki	godis	remont	renovering		

... Och några Uttryck

25 före 7
det tar sjukt
få muntur
glada vappen
hassa pengar
i's du
i's int
ids inga jäla
jag hämtar blommor
jag kommer just
jag kommer nog
jag är van med

5 över halv 7
det gör ont
få ordet
trevlig valborg
slösa pengar
orkar du/kan du
låt bli
fåna dig inte
jag tar med blommor
jag kommer om en stund
jag kommer helt säkert
jag är van vid

klotta inte på kläderna
klotta ner sig
lunta i skolan
nästa lördag
sätt eld på lampan
sätt fast fönstret
sätt monona i skrubben

söka barnen på dagis
får jag paja katten

spill inte på kläderna
smutsa ner sig
fuska i skolan
nu på lördag
tänd lampan
stäng fönstret
sätt pjäxorna i gardero
ben
hämta barnen på dagis
får jag klappa katten

Träffas igen?

Budgeten ger utrymme för en "BUS-träff BONUS"

Miss inte chansen att träffa dina BUS-vänner igen.

Boka redan nu in helgen 21-23 september
Program och anmälningssblankett kommer senare.

Träffen kommer att äga rum
någonstans i finska skärgården

Kontakta din projektledare om du har frågor.